

**TOESPRAAK VAN DE VOORZITTER VAN DE EERSTE
KAMER, MR. YVONNE E.M.A. TIMMERMAN-BUCK BIJ DE
OPENBARE ZITTING VAN HET CENTRAAL STEM-BUREAU
VAN DE KIESRAAD TER VASTSTELLING VAN DE
UITSLAG VAN DE VERKIEZINGEN VOOR DE LEDEN VAN
DE EERSTE KAMER DER STATEN-GENERAAL OP 31 MEI
2007.**

Voorzitter, dames en heren,

De Eerste Kamer staat voor een uitdaging: ongeveer de helft van het aantal leden is nieuw gekozen. Dat is eenzelfde orde van grootte als vier jaar geleden. Uiteraard is dit niet het meest bevorderlijk voor een van meet af aan krachtig opererende Kamer, maar echt grote zorgen heb ik niet gelet op de impact van de wisseling van de wacht vier jaar geleden. Er was sprake van adequate opvang en begeleiding binnen fracties, van een specifiek op de nieuwe leden gerichte introductie vanuit de Kamer over regels en procedures en met name van de politieke scheidslijnen overstijgende collegialiteit, zo kenmerkend voor de Eerste Kamer. Wij kennen geen “100 dagen”. Nieuwe Kamerleden worden geacht de vereiste inhoudelijke deskundigheid te bezitten, ze worden geacht hun maatschappelijke, bestuurlijke en politieke ervaring vanaf dag één ten dienste te stellen van werkzaamheden in de senaat en deze voortdurend te actualiseren. Dit laatste wordt vergemakkelijkt door het feit dat zij doorgaans slechts beperkt hun tijd aan het Binnenhof spenderen en in onze samenleving functies vervullen die maken dat de werking van wetgeving en beleid in de praktijk, in het leven van onze burgers, met het nodige realiteitsbesef kunnen worden beoordeeld. Vanwege het grote belang van onbeoogde effecten van wetgeving en beleid in de praktijk heeft de Eerste Kamer uitgebreid aandacht besteed aan het alarmerende rapport van de Algemene Rekenkamer over de kloof tussen beleid en uitvoering in een debat met de regering en heeft zij onlangs een rapport daarover aangeboden aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Voorafgaande aan de Provinciale Statenverkiezingen op 7 maart jl. vonden er in de media discussies plaats over de situatie waarin de coalitiepartijen geen meerderheid in de Eerste Kamer zouden hebben. Die situatie doet zich nu niet voor. De algemene stelling dat de stabiliteit en daadkracht van een regering gediend zijn met een meerderheid in ook de senaat, behoeft geen betoog. De praktijk wijst echter tevens uit, dat een regering – ook deze – zich niet op voorhand met een dergelijke meerderheid rijk kan rekenen. Juist omdat de Kamer niet met day-to-day-politics bezig is maar zich in eerste instantie als *chambre de réflexion* concentreert op de kwaliteit van wetgeving, vinden fracties elkaar meer dan eens over de scheidslijn van coalitie/oppositie heen. Dat blijkt niet alleen uit verworpen wetsvoorstellen maar onder andere ook uit substantiële moties die vaak unaniem zijn aangenomen, zoals de motie m.b.t. de zogenaamde Splitsingswet en de motie die aankondigt geen wetsvoorstellen meer te aanvaarden als daarbij lagere wetgevers worden gemachtigd regels te stellen die afwijken van de wet.

De discussie over een huidige coalitiemeerderheid in de Eerste Kamer is beëindigd. Die over de verenigbaarheid van het lidmaatschap van de Eerste Kamer en het deel uitmaken van de rechterlijke macht niet, nu wederom rechters gekozen zijn. Over die wettelijk toegestane combinatie wordt bij politieke partijen en in de Kamer verschillend gedacht. Ten behoeve van deze discussie zou een aantal vragen moeten worden beantwoord die niet door iedereen worden gesteld. De eerste: is er een *in de praktijk* gebleken probleem dat niet al met de bestaande instrumenten kan worden opgelost? De tweede: is het niet aan de wetgever – en derhalve níet aan de rechterlijke macht – om een eventuele onverenigbaarheid te bewerkstelligen omdat het een inbreuk is op het grondwettelijk gewaarborgd passief kiesrecht? De derde: zou het niet wijs zijn om de discussie te verbreden en tevens de combinatie van het lidmaatschap van de Eerste Kamer met bijvoorbeeld het burgemeesterschap of het lidmaatschap van Provinciale Staten onder ogen te zien? Ik realiseer mij uiteraard dat die discussie met name bij de politieke partijen thuishoort. Tot slot: bij senatoren is doorgaans sprake van combinaties van het Kamerlidmaatschap met andere functies, hetgeen op zichzelf als een verrijking van het functioneren

van de Kamer kan worden beschouwd. Het is aan fracties om zorgvuldig te handelen, bijvoorbeeld bij woordvoerderschappen. Is het vraagstuk van de schijn van belangenverstrengeling niet wezenlijk verbonden met het feit dat het lidmaatschap van de leden van de Eerste Kamer geen full-time ambt betreft? En wat maakt het dan – gegeven de feitelijke inbreuk op het passief kiesrecht - overtuigend om een beperkt aantal functies aan de verantwoordelijkheid voor een eigen weging van de leden en de fracties hoe daarmee om te gaan, te onttrekken? U zult begrijpen dat bij deze laatste vraag de eerste eveneens aan de orde is: wat is het *in de praktijk* gebleken probleem? Het lijkt mij aangewezen deze vragen bij de discussie te betrekken.

Voorzitter, dames en heren,

Ik hoop van harte dat de nieuwgekozen Kamer zoals de huidige kan optreden: getuigend van een deskundigheid die met wijsheid gepaard gaat, van een zelfbewustheid die zich verdraagt met de gewogen terughoudendheid die deze Kamer in ons constitutionele bestel past en vooral getuigend van de toegevoegde waarde in ons tweekamerstelsel.